

Número #4 | ABRIL 2021 | PRIMAVERA

QUADERNS DE SILENE

FLORIR AL NOSTRE INTERIOR

PRESENTACIÓ

Aquest quart número, que veu la llum amb l'equinocci de primavera, ens recorda -de la mà de la Natura- que formem part d'una realitat immensa que ens depassa, un flux en permanent transformació en el que tota mort és llavor d'un nou naixement.

En les diferents seccions i amb diversos llenguatges, ens endinsem en la contemplació de la més patent realitat i dels seus subtils misteris, transitant de l'anàlisi dels fets cap a l'evocació d'allò més inspirat. Hi trobareu, articles de la crisi sanitària que ens continua assetjant, citacions de tradicions de saviesa, reflexions literàries sobre el refluoriment de l'esperança, evocacions poètiques de la sacralitat de la terra, metàfores visuals de la vida eterna i cants litúrgics benefactors.

Us convidem a renàixer "meravellats davant d'allò petit i proper", a fer florir un esperit nou, amb més consciència, compassió i humilitat, a ser part del canvi que la Mare Terra ens implora.

Silene

Primavera del 2021

Quaderns de Silene#4

EDITA

Associació Silene

www.silene.org

info@silene.org

Correcció lingüística: Josep Maspoch

Maqueta i disseny: www.concentricfields.org

Aportacions de: Francesc Bellaubí, Nieves Callado, Jaume Estarellas, Laia Llobera, Josep Maria Mallarach, Marcel·lí Mora, Xavier Perarnau, Pau Sanosa i Laia Sadurní

RENÉIXER A L'AMOR

Som éssers únics, interdependents i interrelacionats amb el món que ens envolta, compartim el mateix aire, la mateixa terra, la mateixa llum, i també el mateix amor i el mateix sofriment. Som part d'aquest món en el sentit més radical, som l'encarnació humana d'una realitat immensa que ens depassa en totes les dimensions. La realitat, però, no és quelcom extern, fora de nosaltres, sinó que en som part constituent, pel sol fet de ser, d'haver nascut en aquest bell món. En moments solemnes, els nostres sentiments més profunds ens fan reviure, recordar, la forta connexió amb la terra que ens ha vist néixer, impregnada d'històries amb significat. El nostre transcórrer per aquesta vida efímera, més o menys llarg i dificultós, uneix dos punts inexorables: el del naixement i el del traspàs, entre els quals vivim, aprenem, intercanviem amor i sofriment.

Segons l'ensenyament comú de tradicions religioses i de saviesa, per aconseguir la plenitud humana hem d'encarnar -fins al màxim del nostre potencial- la saviesa i l'amor desinteressat. La saviesa és principalment intel·lectual i l'amor, principalment emocional. Però de fet són dues dimensions d'una mateixa realitat, car la veritable saviesa és amorosa i el veritable amor, pur i després, ha de ser savi. La saviesa remet a la compassió perquè significa sentir amb l'altre, desprendre'ns cap a l'altre, superant els interessos i les limitacions de l'ego individual.

Aprendre, comprendre, amb el cor la joia i el sofriment de l'altre és un dels actes més grans d'interconnectivitat entre dos éssers, que dona lloc a l'amor pur i desinteressat, l'*agapé* dels nostres avantpassats grecs. Es crea d'aquesta manera una cadena de causa-efecte que reverbera a través de tot l'univers, des de les galàxies fins a l'interior dels àtoms, una cadena que sosté el món des que és món, l'amor que fa girar el sol i els altres estels -com deia Dant-, l'amor que engendra vida i que es perpetua a través dels cicles interminables, petits o immensos, una llei vital que tot ho abasta i que res no pot aturar.

El major desreniment, el major amor en el sofriment, radica en l'acte de néixer, de fer néixer, d'irrompre del si d'un altre ésser, de brollar a l'existència. Un ésser transitori, que està destinat a no romandre, sinó a traspasar i ressorgir una i mil vegades en els cicles còsmics, deixant sempre quelcom del nostre pas: la memòria del nostre naixement a la Mare Terra, vivificat per un nucli sempitern.

Si bé l'existència és impermanent i comporta amb ella la necessitat de sofrir -com a estímul per créixer-, cada naixement és un acte d'amor, un acte de compassió infinit, ja que res no pot sorgir del sofriment, sinó de l'amor. Cada naixement humà en aquest món és, doncs, una llavor d'esperança, una esperança de poder trencar l'infortuni de generacions d'éssers sofrents, una esperança d'una vida plena, d'assolir un alliberament no sols individual, sinó de contribuir amb aquesta presència lluminosa i pacífica a la deslliurança de tot el que habita i el que és habitat, perquè naixem il·luminats amb un amor compassiu innat, un immens regal de la vida mateixa, cap a l'altre. Queda davant nostre saber conrear amb saviesa i perseverança el do que ens és donat en néixer, i això vol dir renéixer, com fa cada primavera, a l'amor veritable a tot el que ens envolta.

LA RELACIÓ DE TOT AMB TOT

Reflexions arran de la pandèmia

Tres articles dels reculls que oferim a la nostra [pàgina web](#) que obren perspectives i ens fan prendre més consciència de que som una part privilegiada de la meravellosa xarxa de la Vida:

REFLEXIONS I PROPOSTES DES DE L'ESPIRITUALITAT

POSTPANDÈMIA: UNA OPORTUNITAT PER A LA FRATERNITAT

per Cristianisme i Justícia

Un centre d'estudis creat a Barcelona l'any 1981 que agrupa un equip de voluntariat intel·lectual i té per objectiu promoure la reflexió social i teològica per contribuir a la transformació de les estructures socials i eclesials. Forma part de la xarxa de centres Fe-Cultura-Justícia d'Espanya i dels Centres Socials Europeus de la Companyia de Jesús.

La pandèmia hauria de comportar un canvi cap a un model radicalment sostenible socialment i ecològica, ja que altrament aprofundirem la crisi i el col·lapse. El "cuidem-nos" ha de ser un imperatiu ètic i polític, especialment gran i inclusiu, i ha de centrar-se en la fraternitat entre els homes i la d'aquests amb la germana Terra.

<https://www.cristianismeijusticia.net/postpandemia-una-oportunitat-la-fraternitat> (29/12/2020).

La Divina Comèdia: Beatriu acompanyant a Dant

REFLEXIONS I PROPOSTES DES DE LA CULTURA

ELS FETS, ELS RELATS I EL RISC

per *Thomas Harrington*

Catedràtic d'Estudis Hispànics al Trinity College de Hartford.

Els individus il·lustrats i benestants, formats per a tenir un bon discerniment intel·lectual, paradoxalment poden esdevenir més crèduls del relat dominant dels grans mitjans que els més desafavorits de la societat. Confrontats al “problema pandèmic”, els membres de les classes instruïdes -en el seu afany de preservar els privilegis vitals i l'estatus de “superioritat cultural”- poden perdre certa capacitat d'escepticisme i ser molt crèduls amb relació als relats ben dissenyats pels grans centres de poder social i financer. En contrapartida, els més desafavorits socialment, acostumats a la lluita per la vida, solen tenir un sa realisme que els fa entendre gairebé instintivament que sempre hi haurà poders fàctics que difondran una versió de la realitat que facilita la consecució dels seus propis interessos i no pas de les necessitats vitals de tots els individus.

[https://www.vilaweb.cat/noticies/els-fets-els-relats-i-el-risc/\(27/06/2020\)](https://www.vilaweb.cat/noticies/els-fets-els-relats-i-el-risc/(27/06/2020))

REFLEXIONS I PROPOSTES DES DE LA NATURA

CLIMA I PANDÈMIA: LA SUMA D'EMERGÈNCIES

per Josep Cabayol

President de Solidaritat i Comunicació. Director d'Emergència Climàtica a Ràdio 4 de RNE Catalunya. Especialitzat en informació relacionada amb la crisi ecològica, energètica i social i el canvi de paradigma. Publica a Catalunya Plural i Crític.

Som víctimes d'una pandèmia en el marc d'una crisi global, la qual té el seu origen en la depredadora gestió dels ecosistemes lligada a un model econòmic productivista i consumista d'algunes persones que habiten països rics. La biosfera no para d'escalfar-se configurant un nou estadi climàtic hivernacle que convertirà en inhòspites moltes parts del planeta i farà la vida més difícil arreu. La colonització de nous territoris posa en contacte els animals amb virus amb els quals no havien interaccionat, i aquests animals infectats encomanen el virus als humans. Està en joc la salut de tot el planeta, una única salut basada en la interdependència entre l'activitat humana i els sistemes naturals i el seu impacte en les persones i les altres espècies que habiten la biosfera. I els científics alerten: "Hem de viure d'una altra manera".

[https://www.15-15-15.org/webzine/2021/02/14/clima-i-pandemia-la-suma-demergencies \(14/2/2021\)](https://www.15-15-15.org/webzine/2021/02/14/clima-i-pandemia-la-suma-demergencies (14/2/2021))

FLORIRAN ROSELLES

“Tot anirà bé”, “ens en sortirem”... o no. Potser no arribarem al final del camí. Aconseguir-ho no és del tot a les nostres mans, atès que molts contratemps poden impedir el nostre propòsit. I això, de tant en tant, ho sabem prou, ocorre. I llavors, tal vegada, ens desanimem i ens queixem d’una suposada injustícia i, empipats, en busquem els responsables. I ens sentim víctimes, amb tot el dret a maldir d’aquest món i d’allò tan horrible i fastigós que, assegurem, ens està amargant l’existència. Sí, ens instal·lem en el plany, en el blasme desesperança: “pobres de nosaltres, com ens hem de veure!”, “tan bé com estàvem!”, “maleït virus del carall!”... I en aquest caminar trist i agre, hi trobem cert consol i ens hi conformem, perquè, està clar, sempre és més descansat donar la culpa de tots els mals a un germen assassí que examinar els descosits de la humanitat, no fos cas que, tot mirat amb calma i precisió, calgués reconsiderar qui és el veritable patogen a la Terra.

I si l’esperança no ragués a donar compliment a les nostres expectatives? I si no servís ni poc ni gaire per protegir-nos de l’adversitat? Perquè l’esperança que només espera que ens sortim amb la nostra sembla abocada ara i sempre al desengany. Com si fos un mer succedani de la de debò, de la que segueix esperant quan l’altra, més de fireta, flaqueja. Potser l’esperança de veritat no compta que l’esdevenidor li agradi, sinó que els successos siguin, malgrat desgavells i patiments, a fi de bé. Potser no vol aconseguir o mantenir un lloc preferent, ans somia un món sense privilegis i sense horrors silenciats. Potser no desitja tenir sort ni reeixir individualment, sinó que malda per no caure en la indiferència i per restablir relacions fraterne amb tots els éssers. Tal volta, l’esperança de veritat tampoc no pretén ser recompensada, ni tan sols obtenir consol, sinó haver estat prou determinada i compromesa fins al darrer alè.

No ens demostren els peus, ben arran de la terra, més esperança que el propi cap altívol? Perquè un peu ha de quedar enrere perquè l’altre pugui avançar i, doncs, caminar els sigui possible. Si un dels dos peus s’arrapés poruc o cobdiciós al seu progrés, ensopegaríem. I la natura, la gran mestra, ens n’ensenya prou també, d’esperança! Perquè l’arbre no desespera pas quan el fruit li cau a terra, ans sap confiar en la llavor que s’hi amaga i que mai no ha vist. Ni es desesperen les gotes d’aigua quan per la calor s’evaporen i es tornen invisibles. Ni deixen de fer olor el romaní i el timó que ningú no olora. I prou segueixen avançant les ones quan veuen les seves companyes desaparèixer a la sorra. Del cert fa l’efecte que és millor no parlar de guerres i seguir el camí sense esperar grans victòries, sols amb cura i tendresa, mirant de no trepitjar innecessàriament a d’altres en la misteriosa dansa de l’univers.

“Han florit els ametllers, ho faran després els cirerers, més tard les roselles... Sense envaniments ni desproporcions, sense presses ni aferraments... I nosaltres? Quan i com florim? Quan volem passar al davant a cops de colze o de talonari? Quan, ensems rics i espantats, subhastem i acumulem salvavides enmig del naufragi? Florim llavors? Quan volem que la nostra flor no es marceixi mai? En l’afany immoderat de comoditat i diversió, florim? Amb l’última tecnologia espantosa i el darrer fàrmac salvador? O, més aviat, potser... florim amb el gest amable i l’acció recta? Quan caminem vigorosos i pacífics, amb l’equipatge just, germans de totes les criatures? Sí, potser florim llavors i no sigui aquesta una esperança vana: quan tornem a néixer, amb més consciència, compassió i humilitat; quan ens sigui donat un esperit nou, quan meravellats davant d’allò petit i proper, creguem en el canvi que la mare Terra ens implora.

VIURE EL TEMPS DEL GRAN ESCLAT

Vicenç Santamaria

Si som ací, a trenc d'alba, a l'atri del nou dia, és perquè primer fórem allà, a la tardor i a l'hivern, vestits de nuesa i després vetllant al cor de la nit.

Sí, som a l'estació en què tot és albada. Albada de la llum. Albada dels arbres i de les plantes. Albada del bosc i dels prats. Albada dels ocells i de tots els éssers animats. Albada, en definitiva, de la vida. I nosaltres, que també formem part d'aquest meravellós miracle i d'aquest esplèndid mosaic que és la vida, vivim i som, ens movem i participem d'aquesta gran albada que esclata en tot i pertot.

Aquesta estació, la tercera del gran cicle quaternari, és l'estació dels grans reptes. Ara, qui no renova el seu llevat, perd el seu aliment. Qui no creix en el gest, enxiqueix l'arrel. Qui no brolla enfora, es resseca endins. Oh estació benaurada! La flor mostra la saó, i la saó, s'avena més i més, com més generosa és la florida.

Aquest crit de vida, aquest cant de victòria, amb el foc de l'alba, crema i venta cendres i mortalla. És la petja que fa fort i font fecunda. Foc que, aflamant-nos, aflamem sense minvar-nos. Ell, liquant l'essència, fa dúctil i fluida la noblesa del cor. Aquella noblesa inherent a tot cor humà. Perquè la primavera és l'antic gresol on el foc nou depura totes les impureses del metall noble.

Aquest foc, com un gran rec, vehicula tot el que som, transparenta el nostre ser, perquè sols s'ofrena allò que s'acull. Aquest rec roent, liquant la nostra essència, atiant la nostra saba, ablaneix els replecs més íntims i afua dards que semblen guspires de vida.

Ablanits per fora, dúctils per dins, deixem-nos fer pel fer de l'Esperit. Amb convenciment agraïm, cada dia, de ser presents al si del nou dia i de ser-hi tot essent un mateix. Ofrenar aquest do és ja el gran do que podem fer en començar-lo cada cop de nou. Visquem, doncs, a ple cor aquest temps d'esclat. Amarem-nos, de cap a cap, de la seva lluïssor. Cert, la llum creix i s'enfila però, com més creix i s'enfila, més s'ajeu planera als nostres peus. Sovint no som conscients que, el que donem, és ben poc respecte al molt que rebem.

La Primavera és mirar alt. És un sentir subtil. És desbrossar i esbossar un perfil intuït. La Primavera és arrelar en l'humus que humanitza. És un fet brillant i net com la neu. La Primavera és principi de l'impuls primer, perquè tot impuls primordial és primícia de Primavera.

Així, doncs, desvetlla't tu que dorms. Aixeca't, ara que la fosca s'adorm i el dia es desperta. És el crit a trenc d'alba. És el clam que ens reclama. És l'esclat que ens bada. Sortim a pouar al pou clarós. Al pou que creix pouant-t'hi. Que, saciant-nos, no minva.

Dom Robert, tapís mural

Dom Robert, (1907-1997) monjo benedictí i pintor de tapissos.

Els seus tapissos van ser teixits principalment per Tabard i Suzanne Goubely a Aubusson.

Dom Robert va centrar tota la seva obra en la natura tal com va sortir de les mans del Creador, lliure de tot el que afegeix la indústria humana: cavalls, flors, gallines, herbes, ànecs ... Natura nua! I va dir: "Només hi ha una cosa correcta: la naturalesa. La natura és real, real."

CITACIONS

Aquesta mostra prové del recull de citacions de saviesa del centre de documentació de la web de Silene:

LLIÇONS DE FILOSOFIA

Simone Weil | 1933

Tota cosa bella té la marca de l'eternitat. La joia és en la plenitud de la realitat. El desig de llum produeix llum; hi ha veritable desig quan hi ha esforç d'atenció. És realment la llum que hom vol quan qualsevol altre mòbil és absent. Tot i que els esforços d'atenció fossin durant anys aparentment estèrils, un bon dia, una llum exactament proporcional a aquests esforços inundarà l'ànima. Cada esforç afegeix una mica més d'or a un tresor que res en el món ens pot sostreure.

THE SENSE OF WONDER

Rachel Carson | 1998

Com més clarament poguem centrar la nostra atenció en les meravelles i realitats de l'univers en nosaltres, menys gust sentirem per la destrucció. Els qui contemplen la bellesa de la Terra troben reserves de força que perduraran mentre duri la vida.

THE WONDROUS JOURNEY: INTO THE DEPTH OF OUR BEING

Ilie Cioara

No podríem trobar la bellesa d'una posta de sol ni la bellesa i el perfum emanat per la natura un dia primaveral si no tinguéssim aquesta bellesa a dins nostre. Quan es reveli la bellesa que tenim a l'interior, també podrem veure la bellesa en una flor, una fulla d'herba o un gra de sorra, o fins i tot en un terròs de fang.

LOVE IN ACTION:
WRITINGS ON NONVIOLENT SOCIAL CHANGE

Thich Nhat Hanh | 1993

Els cants dels ocells expressen alegria, bellesa i puresa i ens evoquen vitalitat i amor. Hi ha tants éssers de l'univers que ens estimen incondicionalment: els arbres, l'aigua i l'aire no ens pregunten res, només ens estimen. Tot i que necessitem el seu amor, continuem destruint-los. Destruint els animals, l'aire i els arbres, ens destruïm nosaltres mateixos. Hem d'aprendre a practicar amor incondicional per a tots els éssers perquè els animals, l'aire, els arbres i els minerals puguin seguir sent ells mateixos.

Tota l'obra d'Òscar Samsó viu empeltada de natura, dels paisatges del seu entorn, uns paisatges que sempre es fusionen amb el silenci i amb la sacralitat de la terra, com a símbol de vida i de religiositat.

POEMA D'ÒSCAR SAMSO

Fragments de Tríptic. Gossos. Masies. Cucut | 1995

Estimo aquesta solitud
acompanyada, remorosa,
de tots els boscos que m'acosta
a l'ànima intuïda enllà
de l'aparença de les coses.

Avui sentia les petjades
de l'invisible pas de Déu
damunt el gruix de la pinassa,
i al seu costat acompanyant-lo
el bosc sencer tot em cridava.

En la calma assossegada
que mou les hores en els camps
l'ànima de la terra sento
com regalima per les coses
com aigua de porosa gerra.

Quan és un clam el vent del bosc
i el bronziment sacseja els arbres
i la remor arriba lluny
lliscant com serp immensa
m'hi sento endut i tot m'hi dono.

Aviat vindràs, ja Sant Josep
és fora i ve Setmana Santa.
Damunt les seves hores tristes
escoltarem el cant angèlic
tot caminant cap a la Pasqua.

METÀFORA VIVA

Vida eterna

El paó és, a un gran nombre de cultures, un símbol solar relacionat amb la bellesa, la glòria, la immortalitat i la saviesa. La connexió del paó amb la vida eterna es va originar probablement a l'Índia. Cap al segle V a.C, el trobem a Atenes, associat a la deessa Hera, i a l'època romana com a símbol d'immortalitat apareix a les catacumbes jueves romanes i a les làpides jueves. Els primers cristians van associar el paó amb fonts del Paradís i sembla que aquest entramat geomètric podria inspirar-nos-hi. Podem contemplar-lo talment el disseny d'un jardí celestial amb els diferents camins dibuixant formes infinites al voltant del seu Centre. Els dos paons superiors, a un costat i altre de l'Arbre de la Vida, com a símbols de l'ànima incorruptible i la cua com el desplegament còsmic de l'Esperit.

Escolteu clicant-hi a sobre:

Himne ortodox del cor
monàstic de Pechersk
Lavra de Kiev (Ucraïna)

Antífona a la Mare de Déu,
interpretada per Harpa Dei,
entonada com a pregària
en protecció d'epidèmies,
plagues i contagis.

*“Stella coeli extirpavit,
quae lactavit Dominum,
mortis pestem quam plantavit
primus parens hominum.
Ipsa stella nunc dignetur
sidera compescere,
quorum bella plebem caedunt
dirae mortis ulcere.
O piissima stella maris,
a peste succurre nobis.
Audi nos Domina,
nam Filius tuus nihil negans te honorat.
Salva nos Jesu,
pro quibus Virgo mater te orat”*